

FƏRDİ MƏLUMATLARIN QORUNMASI İLƏ BAĞLI AVROPA İTTİFAQININ MƏLUMATLARIN QORUNMASI ÜZRƏ ÜMUMİ QAYDALARI (GDPR) İLƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QANUNVERİCİLİYİNİN MÜQAYİSƏLİ TƏHLİLİ

EMİN RZAYEV¹

Annotasiya

Məqalə fərdi məlumatların Avropa İttifaqının 14 aprel 2016-cı il tarixdə qəbul etdiyi Məlumatların Qorunması üzrə Ümumi Qaydalarda (“GDPR”) və “Fərdi məlumatlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanununda göstərilmiş dairəsinin müqayisəli təhlilini aparır və fərdi məlumatların mühafizəsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin GDPR-a uyğunlaşdırılması ilə əlaqədar zəruri tövsiyələr verir. Bu məqalədə aparılan müqayisəli təhlil həm Avropa İttifaqının Məlumatların Qorunması üzrə Ümumi Qaydaları (GDPR), həm də “Fərdi Məlumatlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu çərçivəsində fərdi məlumatların əhatə dairəsinin və tənzimlənməli olan fəaliyyətləri araşdırır, fərdi məlumatların əhatə dairəsi ilə bağlı Azərbaycan qanunvericiliyində qeyd olunan anlayışlar izah edilir. Məqalə fərdi məlumatların nə zaman qorunmalı olduğunu müəyyənləşdirir və fərdi məlumatların qorunması ilə bağlı Azərbaycan qanunvericiliyinin tənzimlənməsinə məruz qalan fəaliyyətlərə işıq salınır. Məqalədə həmçinin GDPR-in qısa tarixinə nəzər salınır. 14 aprel 2016-cı ildə qəbul edilmiş GDPR inkişaf edən rəqəmsal dünyada fərdlərin şəxsi məlumatlarının qorunmasına artan tələbata cavab olaraq hazırlanmışdır. O, Məlumatların Qorunması Direktivini 95/46 (“DPD”), əvəz etdi və Avropa İttifaqı üzv dövlətlərdə məlumatların qorunması üçün daha möhkəm və əhatəli hüquqi çərçivə təmin etdi.

***Açar sözlər:** GDPR, Fərdi məlumatlar, fərdi məlumatların mühafizəsi, biometrik məlumatlar, genetik məlumatlar, fərdi məlumatların dairəsi, şəxsi və ailə həyatına dair məlumatlar.*

I. Giriş

İnkişaf edən rəqəmsal texnologiyaların, kibertəhdidlər şəraitində məlumatların qorunmasına artan global diqqət şəraitində etibarlı informasiya təhlükəsizliyi üçün hüquqi mexanizmlər və alətlər yaratmağın əhəmiyyəti artmış və ya mövcud hüquqi mexanizmləri təkmilləşdirmək zərurəti yaranmışdır. Bu sahədə Avropa İttifaqının (Aİ) 14 aprel 2016-cı il tarixdə qəbul etdiyi, 25 may 2018-ci il tarixdə qüvvəyə minmiş Məlumatların Qorunması üzrə Ümumi Qaydaları (bundan sonra “GDPR” adlanacaq) mühüm əhəmiyyətə malikdir. Aİ-də qeydiyyatda olan təşkilatlarla biznes əlaqələri olan Azərbaycan şirkətləri də qeyd olunan Qaydaların təsiri altına düşür. Hazırkı yazıda fərdi məlumatların əhatə dairəsi, fərdi məlumat hesab edilə bilən informasiya haqqında GDPR və Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin müqayisəli təhlili təqdim olunur.

II. Azərbaycan Respublikasında məlumatların qorunması ilə bağlı qanunvericilik bazası

Qeyd etmək lazımdır ki, “məlumatların qorunması” (ingiliscə “data protection”) ifadəsi şəxsi toxunulmazlığın qorunmasını (ingiliscə “privacy protection”) təsvir etmək üçün Avropa kontekstində tez-tez istifadə olunur. Bu termin 1970-ci illərdə kompüter sistemlərinin vətəndaşlar haqqında məlumatı emal etmək üçün getdikcə daha çox istifadə edildiyi üçün ortaya çıxan müasir şəxsi toxunulmazlığın qorunması konseptini əks etdirir. Eyni zamanda, bəzən şəxsi həyat (private life) və ya şəxsi sahə (private domain) kimi də adlandırılan “şəxsi toxunulmazlıq” (ingiliscə privacy) anlayışı Avropanın informasiya məxfiliyi konsepsiyasında mühüm rol oynamağa davam edir [1].

Avropa Şurasının Konvensiya 108-i əsas mövzusu məlumatların qorunması olan ilk məcburi hüquqi qüvvəyə malik beynəlxalq alət idi və Məlumatların Qorunması Direktivi 95/46 (“DPD”) ilə başlayan Aİ-nin bu tənzimləmə sahəsinə cəlb olunmasında əsas hesab olunur. 2018-ci ildə qüvvəyə minmiş müasir formasında Konvensiya özünün məqsədini şəxsi məlumatlarının emalına münasibətdə milliyyətindən və ya yaşayış yerindən asılı olmayaraq hər kəsi qorumaq, bununla da onun insan

¹ Hüquqşünas; MG Consulting / erzayev@mgc.az

hüquqlarına və əsas azadlıqlarına, xüsusən də şəxsi toxunulmazlıq hüququna hörmət edilməsinə töhfə vermək kimi müəyyən etmişdir [3].

Azərbaycan Respublikasında məlumatların mühafizəsi və məxfiliyi ilə bağlı münasibətləri tənzimləyən əsas normativ hüquqi aktlar Konstitusiyaya, “İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında”, “İnformasiya əldə etmək haqqında”, “Fərdi məlumatlar haqqında”, “Biometrik məlumatlar haqqında” qanunlar, Azərbaycan Respublikasının Mülki, Cinayət və İnzibati Xətalər Məcəllələri və s. normativ hüquqi aktlardır.

“Fərdi məlumatlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu, əsasən, fərdi məlumatların toplanılması, işlənməsi və mühafizəsi ilə bağlı münasibətləri, o cümlədən milli informasiya məkanının fərdi məlumatlar bölümünün formalaşdırılmasını, habelə fərdi məlumatların transsərhəd ötürülməsi ilə əlaqədar məsələləri də tənzimləyir, bu sahədə fəaliyyət göstərən dövlət və yerli özünüidarə orqanlarının, hüquqi və fiziki şəxslərin hüquq və vəzifələri müəyyən edilir [7]. Qanunun tətbiq dairəsi hüquqi və fiziki şəxslərə şamil edilsə də, qanunda xarici hüquqi şəxslərin Azərbaycan Respublikasındakı hüquqi və fiziki şəxslərinin nümayəndəlik və ya filialları barədə hər hansı norma yoxdur. Halbuki, Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinə əsasən, nümayəndəliklər və filiallar hüquqi şəxs deyildirlər [2]. Bu baxımdan bu qanunda və ya bu sahədə qəbul ediləcək gələcək qanunvericilik aktlarında qanunun tətbiq dairəsinə xarici ölkələrin hüquqi şəxslərinin nümayəndəlik və ya filiallarının da aid edilməsini xüsusi qeyd etmək lazımdır. Fiziki şəxslərə gəldikdə məlumatların mühafizəsi və məlumatların məxfiliyi ilə bağlı qanunlar Azərbaycan Respublikasında şəxsi məlumatları toplanan, saxlanılan, emal edilən və istifadə edilən bütün şəxslərə – həm Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına, həm də xarici dövlətlərin vətəndaşlarına eyni dərəcədə şamil edilir. GDPR-dən fərqli olaraq daxili qanunvericilikdə fərdi məlumatların qorunması və məlumatların məxfiliyinin ekstraterritoriallığı ilə bağlı xüsusi olaraq hər hansı norma mövcud deyil.

III. Fərdi məlumatların əhatə dairəsi

Fərdi məlumat¹ şəxsin kimliyini birbaşa və ya dolayısı ilə müəyyənləşdirməyə imkan verən istənilən məlumatdır [7]. İnformasiya – yaranma tarixindən, təqdimat formasından və təsnifatından asılı olmayaraq, istənilən fəaliyyət nəticəsində yaradılan, yaxud əldə olunan faktlar, rəylər, bilgilər, xəbərlər və ya digər xarakterli məlumatlardır [7]. İnformasiya sistemi, hesablama texnikasından istifadə də daxil olmaqla, inzibati və texniki qaydada təşkil edilmiş informasiya texnologiyaları və sənədlər toplusudur [5].

“Fərdi məlumatlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən, maddi daşıyıcıda mətn, səs və ya təsvir formasında qeydə alınan və identifikasiyaya imkan verən istənilən rekvizitli informasiya mənbəyindən, saxlanma yerindən, rəsmi statusundan, mülkiyyət növündən, mənsub olduğu təşkilat tərəfindən yaradılıb-yaradılmadığından asılı olmayaraq sənədləşdirilmiş informasiya hesab olunur [7].

Beləliklə, biz müəyyən edirik ki, fərdi məlumatların mühafizəsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi sənədləşdirilmiş məlumatlarla bağlı münasibətləri tənzimləyir. Yəni şifahi məlumat deyil, yalnız kağız daşıyıcıda və ya hansısa elektron daşıyıcıda (məsələn, kompüterdə, disklərdə, fleş kartlarda, məlumat serverlərində, şəxsiyyət vəsiqəsində, bank kartının rekvizitlərində və s.) saxlanılan məlumatlar bu sahədə tənzimləmənin predmetidir.

GDPR-in 2-ci maddəsinə əsasən, GDPR Qaydaları fərdi məlumatların tam və ya qismən avtomatlaşdırılmış üsullarla işlənməsinə və sənədləşmə sisteminin bir hissəsini təşkil edən və ya sənədləşmə sisteminin bir hissəsini təşkil etmək üçün nəzərdə tutulmuş fərdi məlumatların avtomatlaşdırılmış vasitələrindən kənar emalına şamil edilir.

Müəyyən edirik ki, tənzimləmə predmetinin şifahi deyil, yalnız sənədləşdirilmiş informasiya olması baxımından Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin və GDPR-in mövqeyi eynidir.

¹Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyində məlumata anlayış verilməmişdir. Azərbaycan dilinin izahlı lüğətinə görə, məlumat bir şey haqqında bilik, xəbərdarlıq və ya yazılı arayış, bildiriş, izahatdır. Bax: <https://7-gun.com/wp-content/uploads/2022/10/az-dil-3.pdf>

Şəxsi və ailə həyatına dair məlumat şəxsiyyəti birbaşa və ya dolayısı ilə identifikasiya etməyə imkan verən hadisələr, fəaliyyətlər, vəziyyətlər barədə faktlar, rəylər, bilgilərdir [7].

Fərdi məlumatlar şəxsi və ailə həyatı haqqında məlumat toplusudur. Əldə olunmasına məhdudiyətlər qoyulan şəxsi həyata dair məlumatlar aşağıdakılardır ki, bu da müvafiq olaraq qanunvericiliklə tənzimlənmişdir: qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada qeydə alınan özəl hüquqi şəxslərdə, üzvlüyə dair məlumatlar istisna olmaqla, siyasi baxışları, dini etiqadları, əqidələri və dünya görüşlərini əks etdirən məlumatlar; etnik mənşə və ya irqi mənsubiyyət haqqında məlumat; cinayət işləri və ya digər hüquq pozuntularına dair işlər üzrə icraatın gedişində toplanmış informasiyalar açıq məhkəmə iclasınadək və ya hüquq pozuntusuna dair məhkəmə qərarı çıxarılanadək, yaxud insanların mənəviyyəti, şəxsi və ailə həyatının müdafiəsi, yetkinlik yaşına çatmayanın, zərərçəkənin və ya şahidin mənafeyi, yaxud ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi üçün tələb edilən hallarda; şəxsin məhkumluğu barədə məlumatlar; sağlamlıq vəziyyəti haqqında məlumatlar; şəxslərin özəl xüsusiyyətləri, qabiliyyətləri və xarakterlərinin digər cizgiləri haqqında məlumatlar; sosial yardım və sosial xidmətlər göstərilməsinə dair vəsatətlər barəsində məlumatlar; ruhi və fiziki əzablara dair məlumatlar; şəxsə qarşı məişət zorakılığının törədilməsinə dair məlumatlar; vergi ödənişləri üzrə borclar istisna olmaqla, vergitutma ilə əlaqədar məlumatlar; maliyyə əməliyyatları barədə məlumatlar [7]. Qeyd edilənlər “Fərdi məlumatlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəqiq olaraq tənzimlənməklə bərabər, dünya dövlətləri praktikasına da demək olar ki, uyğundur.

Eyni zamanda, əldə olunmasına məhdudiyətlər qoyulan ailə həyatına dair məlumatlar da “Fərdi məlumatlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə fərqləndirilir ki, bura da cinsi həyat, vətəndaşlıq vəziyyəti aktlarının qeydiyyatı, ailə həyatının ayrı-ayrı məqamları və övladlığa götürmə ilə bağlı məlumatlar daxildir.

Fərdi məlumatların xüsusi kateqoriyalarına fiziki şəxsin irqi və ya milli mənsubiyyətinə, ailə həyatına, dini etiqadına və əqidəsinə, səhhətinə və ya məhkumluğuna aid olan məlumatlar aid edilir [7].

Fərdi məlumatların xüsusi növü biometrik məlumatlardır. “Fərdi məlumatlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən biometrik məlumatlar – identifikasiya edilmiş və ya identifikasiya olunan fiziki şəxsin fizioloji xüsusiyyətlərini xarakterizə edən, onu birmənalı və ya digər məlumatlarla uzlaşdıraraq identifikasiya etməyə imkan verən (əl-barmaq və ovuc izləri, üz təsviri, gözün qüzeqli və tor qişası, səs fraqmenti və onun akustik parametrləri, dezoksiribonuklein turşusu (DNT) analizinin nəticələri, bədən ölçüləri, bədənin xüsusi əlamətlərinin və fiziki çatışmazlıqlarının təsviri, yazı xətti və imzası və s.), müvafiq standartlar tətbiq olunan və maddi daşıyıcıda əks etdirilən fərdi məlumatlardır [7].

GDPR-in 4-cü maddəsinə əsasən, fərdi məlumatlar müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən fiziki şəxsə (data subyektinə) aid hər hansı məlumatdır; fiziki şəxs birbaşa və ya dolayısı yolla, xüsusən ad, identifikasiya nömrəsi, yerləşmə məlumatları, onlayn identifikator kimi identifikatora və ya fiziki, fizioloji, həmin fiziki şəxsin genetik, psixi, iqtisadi, mədəni və ya sosial kimliyinə görə müəyyən edilə bilər. “Genetik məlumatlar” fiziki şəxsin irsi və ya qazanılmış genetik xüsusiyyətlərinə aid olan, həmin fiziki şəxsin fiziologiyası və ya sağlamlığı haqqında unikal məlumat verən və xüsusən də təbiətdən bioloji nümunənin təhlili nəticəsində əldə edilən fərdi məlumatlar deməkdir. “Biometrik məlumatlar” fiziki şəxsin fiziki, fizioloji və ya davranış xüsusiyyətləri ilə bağlı xüsusi texniki emal nəticəsində yaranan, həmin fiziki şəxsin üz təsvirləri və ya daktiloskopik məlumatlar kimi unikal eyniləşdirilməsinə imkan verən və ya təsdiq edən fərdi məlumatlar deməkdir. “Sağlamlığa dair məlumatlar” fiziki şəxsin fiziki və ya psixi sağlamlığı ilə, o cümlədən onun sağlamlıq vəziyyəti haqqında məlumatı aşkar edən səhiyyə xidmətlərinin göstərilməsi ilə bağlı fərdi məlumatlar deməkdir.

Beləliklə, yuxarıda sadalananların nəticəsində belə qənaətə gələ bilərik ki, fərdi məlumat hesab oluna bilən məlumatların dairəsi baxımından GDPR və Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin mövqeyi oxşardır. Lakin Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyindən fərqli olaraq GDPR fərdi məlumatların daha geniş dairəsini müəyyən edir və bura şəxsin psixi, sosial, mədəni, iqtisadi kimliyini müəyyən etməyə imkan verən məlumatlar da daxildir. Digər tərəfdən GDPR-da “xüsusi kateqoriyalı” (genetik, biometrik və “sağlamlıqla əlaqəli”) fərdi məlumatların dairəsi də daha dəqiq müəyyən edilmişdir. Fərdi məlumatlar haqqında qanunda isə xüsusi kateqoriyalı fərdi məlumatlara yalnız fiziki

şəxsin irqi və ya milli mənsubiyyətinə, ailə həyatına, dini etiqadına və əqidəsinə, səhhətinə və ya məhkumluğuna aid olan məlumatlar daxildir. Bu baxımdan fərdi məlumatlar haqqında qanunda xüsusi kateqoriyalı fərdi məlumatların dairəsinin genişləndirilməsi məqsədəuyğun olardı. Yuxarıda sadalananlara əsasən, qeyd etmək olar ki, fərdi məlumatlar üçün müəyyən edilmiş meyarlar əsasında şəxsin adı, soyadı, atasının adı, doğum tarixi, elektron poçt ünvanı, bank, sosial sığorta kartının məlumatlarını, xəstəliyi, məhkumluğunu və s. fərdi məlumat hesab edə bilərik.

IV. Fərdi məlumatların mühafizəsi haqqında qanunvericiliyin tətbiq olunduğu fəaliyyət növləri.

Hansı fəaliyyətlər məlumatların qorunması və məlumatların məxfiliyi qanunlarına tabedir?

“Fərdi məlumatlar haqqında” Qanun fərdi məlumatların toplanılması, işlənilməsi və mühafizəsi ilə bağlı münasibətləri, milli informasiya məkanının fərdi məlumatlar bölümünün formalaşdırılması, habelə fərdi məlumatların transserhəd ötürülməsi ilə əlaqədar məsələləri tənzimləyir, bu sahədə fəaliyyət göstərən dövlət və yerli özünüidarə orqanlarının, hüquqi və fiziki şəxslərin hüquq və vəzifələrini müəyyən edir. Fərdi məlumatların mühafizəsi qanunvericiliyi fərdi məlumatların subyektinə, mülkiyyətçisinə, operatoruna və istifadəçisinə şamil edilir. Fərdi məlumatların subyektini – barəsində fərdi məlumatlar toplanılan, işlənən və mühafizə edilən, kimliyi müəyyənləşdirilmiş və ya müəyyənləşdirilən fiziki şəxsdir [7].

Beləliklə, qanunvericiliyin yuxarıda qeyd olunan müddəalarından göründüyü kimi, fiziki və hüquqi şəxslər fərdi məlumatlara münasibətdə mülkiyyətçi, operator və istifadəçi ola bilər. Hüquqi və fiziki şəxslər öz informasiya sistemlərində və resurslarında fərdi məlumatların toplanması, verilməsi, işlənməsi və yayılması zamanı fərdi məlumatlar haqqında qanunun tələblərinə əməl etməlidirlər. İnformasiya resursuna misal olaraq şirkətin öz işçiləri haqqında şəxsi məlumatları (əmək müqaviləsinə əsasən, əmək haqqı, sosial sığorta kartı, bank kartı, xəstəliklər və s.) topladığı hər hansı bir kompüter proqramı və ya şəbəkə, kağız faylları ola bilər.

V. Fərdi məlumatların mühafizəsinin hüquqi rejimi. Şəxsi məlumatlar nə vaxt qorunmalıdır?

Məhdudiyyətlər şəxsi məlumatların alındığı və ya sənədləşdirildiyi gündən etibarən tətbiq edilir. Məlumata çatımlılığa münasibətdə o, məxfi və açıq kateqoriyalara bölünür [7]. Məxfi şəxsi məlumatlar mülkiyyətçi, operator və bu məlumatlara çıxış hüququ olan istifadəçilər tərəfindən qanunvericiliklə müəyyən edilmiş tələblərə uyğun səviyyədə qorunmalıdır. Qanunla müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, məxfi şəxsi məlumatlar yalnız subyektin razılığı ilə üçüncü şəxslərə verilə bilər. Açıq fərdi məlumatlar kateqoriyasına subyektin razılığı ilə müəyyən edilmiş qaydada anonimləşdirilmiş, ictimaiyyətə açıqlanmış və ya ümumi istifadə üçün yaradılmış informasiya sisteminə daxil edilmiş məlumatlar aid edilir. Şəxsin adı, soyadı və atasının adı daimi ictimai şəxsi məlumatdır. Açıq kateqoriyalı fərdi məlumatların (şəxsin adı, soyadı, iş yerinin özü tərəfindən açıqlanması) məxfiliyi tələb olunmur. Sahibkar və ya operator şəxsi məlumatların mühafizəsini təmin edən texniki və təşkilati tədbirləri (o cümlədən, təsadüfi və icazəsiz məhv edilməsinin, itirilməsinin, qeyri-qanuni müdaxilənin, dəyişdirilməsinin və digər halların qarşısının alınması) həyata keçirməlidir.

Şəxsi məlumatların toplanması və işlənilməsi şəxsin yazılı razılığını tələb edir. Bu razılıq imzalanmış elektron sənəd və ya fiziki şəxsin verdiyi yazılı razılıq şəklində ola bilər [7].

Qanunsuz əməliyyatlar və davranışlar nəticəsində sahibinə, istifadəçisinə və ya digər şəxslərə zərər vura biləcək hər hansı sənədləşdirilmiş məlumat qorunmalıdır [6].

VI. Nəticə

İnkişaf edən rəqəmsal texnologiyalar və kiber təhdidlər fonunda informasiya təhlükəsizliyinə artan diqqət fərdi məlumatların qorunması üçün hüquqi mexanizmlərin və vasitələrin yaradılmasının əhəmiyyətinin artmasına səbəb olmuşdur. Aİ tərəfindən 14 aprel 2016-cı ildə qəbul edilmiş və 25 may 2018-ci il tarixindən qüvvəyə minmiş Məlumatların Qorunması üzrə Ümumi Qaydalar (GDPR) bu baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Aİ-də qeydiyyattan keçmiş təşkilatlarla işgüzar əlaqələri olan Azərbaycan Respublikasında qeydiyyattan keçmiş hüquqi şəxslər də GDPR-nin təsir dairəsinə düşür

və bu səbəbdən Azərbaycan Respublikasında GDRP-in yerli təşkilatlar və fiziki şəxslərin daha geniş auditoriyası üçün tanındılmasına ehtiyac var.

Azərbaycan qanunvericiliyi, GDPR kimi fərdi məlumatların toplanması, emalı və qorunmasını tənzimləyir. Bununla belə, GDPR ilə qorunmalı olan fərdi məlumatların daha geniş əhatə dairəsi – insanın psixoloji, sosial, mədəni və iqtisadi kimliyi ilə bağlı məlumatlar da müəyyən edilmişdir. Bundan əlavə, AI-də fərdi məlumatların xüsusi kateqoriyaları – genetik, biometrik və sağlamlıqla bağlı məlumatların qorunması ayrı-ayrı qanunvericilik aktları ilə deyil vahid qanunvericilik aktı – GDPR-lə tənzimlənir.

Fərdi məlumatların qorunması ilə bağlı GDPR ilə Azərbaycan Respublikası qanunları arasında oxşarlıqlar olsa da, bu sahədə Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsinə zərurət var. GDPR standartlarına uyğunlaşmaq üçün Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyində fərdi məlumatların əhatə dairəsinin genişləndirilməsi faydalı olardı. Bundan əlavə, fərdi məlumatların mühafizəsi ilə bağlı qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə yanaşı, bu sahədə təşkilati və texniki tədbirlərin də görülməsi vacibdir.

REFERENCES (ƏDƏBİYYAT):

1. Daniel J. Solove, Paul M. Schwartz. Information Privacy Law, seventh edition//Book// Walters and Kluwers, 2021, 1346 p.
2. The Civil Code of the Republic of Azerbaijan (in Azerbaijani / *Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi*).
URL: <https://e-qanun.az/framework/46944> (last access 01.02.2024).
3. The EU General Data Protection Regulation (GDPR)//Commentary// Oxford University Press(1393 p.), page 52 (author of the article Hielke Hijmans).
4. The Law on Biometric data (in Azerbaijani / *“Biometrik informasiya haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu*).
URL: <https://e-qanun.az/framework/15144> (last access 02.02.2024).
5. The Law on Information, informatization and data protection (in Azerbaijani / *“İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu*).
URL: <https://e-qanun.az/framework/3525> (last access 07.02.2024).
6. The Law on Obtaining information (in Azerbaijani / *“İnformasiya əldə etmək haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu*).
URL: <https://e-qanun.az/framework/11142> (last access 08.02.2024).
7. The Law on Personal data (in Azerbaijani / *“Fərdi məlumatlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu*).
URL: <https://e-qanun.az/framework/19675> (last access 05.02.2024).

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN WITH THE EUROPEAN UNION'S GENERAL DATA PROTECTION REGULATION (GDPR) ON PERSONAL DATA PROTECTION

EMIN RZAYEV¹

Abstract

The article conducts a comparative analysis of the scope of personal data specified in the General Data Protection Regulations (“GDPR”) adopted by the European Union on April 14, 2016 and the Law of the Republic of Azerbaijan “On Personal Data”, and gives necessary recommendations regarding

¹ Lawyer; MG Consulting / erzayev@mgc.az

adaptation of the Azerbaijani legislation on the protection of personal data to the GDPR. The comparative analysis carried out in this article examines the scope of personal data and the activities to be regulated within the framework of both the European Union's General Data Protection Regulation (GDPR) and the Law of the Republic of Azerbaijan "On Personal Data", explaining the concepts mentioned in the Azerbaijani legislation regarding the scope of personal data. The article defines when personal data must be protected and sheds light on the activities subject to the regulation of Azerbaijani legislation on the protection of personal data. It also provides a brief history of GDPR. Adopted on April 14, 2016, the GDPR was developed in response to the growing demand to protect individuals' personal data in an evolving digital world. It replaced Data Protection Directive 95/46 ("DPD"), and provided a more robust and comprehensive legal framework for data protection in EU member states.

Keywords: *GDPR, Personal data, personal data protection, biometric data, genetic data, scope of personal data, personal and family life information.*

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ С ОБЩИМ РЕГЛАМЕНТОМ ЗАЩИТЫ ДАНЫХ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА (GDPR) О ЗАЩИТЕ ПЕРСОНАЛЬНЫХ ДАНЫХ

ЭМИН РЗАЕВ¹

Резюме

В статье проводится сравнительный анализ объема персональных данных, указанных в Общих Правилах Защиты Данных («GDPR»), принятых Европейским Союзом 14 апреля 2016 года, и Законе Азербайджанской Республики «О персональных данных», и приводятся необходимые рекомендации по адаптации законодательства Азербайджана о защите персональных данных к GDPR. Сравнительный анализ, проведенный в этой статье, рассматривает объем персональных данных и деятельность, которая должна регулироваться в рамках Общего регламента защиты данных Европейского Союза (GDPR) и Закона Азербайджанской Республики «О персональных данных», поясняя понятия, упомянутые в законодательстве Азербайджана относительно объема персональных данных. В статье определены случаи необходимости защиты персональных данных и освещены виды деятельности, подпадающие под регулирование законодательства Азербайджана о защите персональных данных. Также представлена краткая история GDPR. GDPR, принятый 14 апреля 2016 года, был разработан в ответ на растущий спрос на защиту персональных данных физических лиц в развивающемся цифровом мире. Она заменила Директиву о защите данных 95/46 («DPD») и обеспечила более надежную и всеобъемлющую правовую основу для защиты данных в государствах-членах ЕС.

Ключевые слова: *GDPR, Персональные данные, защита персональных данных, биометрические данные, генетические данные, объем персональных данных, информация о личной и семейной жизни.*

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 12.02.2024

Çapa qəbul tarixi: 15.05.2024

¹ Юрист; MG Consulting / erzaev@mgc.az